

Sygn. akt : VU 130/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 marca 2013 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2013 r. w Legnicy

sprawy z wniosku J. N., M. N., P. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o odstąpienie od orzeczenia o odpowiedzialności za zobowiązania spadkodawcy z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne

na skutek odwołania J. N., M. N., P. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 22 listopada 2012 roku

znak (...), (...)

oddala odwołania.

Sygn. akt VU 130/13

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 22 listopada 2012r. znak: (...), (...)i (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.stwierdził, iż wnioskodawcy: J. N., M. N.i P. N., jako spadkobiercy, ponoszą solidarną odpowiedzialność za zobowiązania spadkodawcy – zmarłego w dniu 08 września 2007r. W. N.z tytułu nieopłaconych składek w łącznej kwocie 30.821,61zł, w tym:

1. ubezpieczenia społeczne za okres od maja 2001r. do marca 2004r. – należność główna: 13.914,10zł, odsetki za zwłokę na dzień 08 września 2007r.: 9.656zł, łącznie: 23.570,10zł,
2. ubezpieczenie zdrowotne za okres od czerwca 2001r. do marca 2004r. - należność główna: 3.346,68zł, odsetki za zwłokę na dzień na dzień 08 września 2007r.: 2.208zł, łącznie: 5.554,68zł,
3. Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od maja 2001r. do grudnia 2003r. - należność główna: 995,03zł, odsetki za zwłokę na dzień 08 września 2007r.: 693zł, łącznie: 1.688,03zł.

W uzasadnieniu organ rentowy podał, że na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Jaworze z dnia 05 marca 2008r., sygn. akt I Ns 52/08, spadek po zmarłym W. N.nabyli wnioskodawcy po 1/3 części każdy z nich, którzy przyjęli spadek z dobrodziejstwem inwentarza. Tym samym, ponoszą oni solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe, tj. z

tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, FP i FGŚP, których wysokość została określona na dzień otwarcia spadku, tj. dzień śmierci spadkobiercy W. N. (08 września 2007r.).

Od powyższych decyzji odwołania złożyli wnioskodawcy: J. N., M. N. i P. N., domagając się ich uchylenia. Zdaniem skarżących, należności określone w zaskarżonych decyzjach uległy przedawnieniu. Ponadto, wnioskodawcy zarzucili, iż w piśmie z dnia 04 lipca 2012r. ZUS podał stan należności w wysokości 17.749,81zł, natomiast w zaskarżonych decyzjach kwota zaległości wynosi 30.821,61zł.

W odpowiedzi na odwołania, organ rentowy wniósł o ich oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonych decyzjach. Odnosząc się do zarzutów wnioskodawców podał, iż wbrew twierdzeniom skarżących, należności z tytułu nieopłaconych składek nie uległy przedawnieniu. Organ rentowy, powołując się na przepisy ustawy z dnia 30 sierpnia 2002r. o restrukturyzacji niektórych należności prawnych od przedsiębiorców, wskazał, iż bieg terminu przedawnienia płatności należności objętych restrukturyzacją ulega zawieszeniu na okres od dnia wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego do dnia wydania decyzji o zakończeniu restrukturyzacji. W związku z powyższym, w rozpoznawanej sprawie, w okresie od 14 listopada 2002r. do 30 kwietnia 2004r. (czas trwania postępowania restrukturyzacyjnego), nastąpiło zawieszenie biegu terminu przedawnienia odnośnie należności z tytułu składek za okres od maja 2001r. do maja 2002r. Jeżeli natomiast chodzi o różnicę pomiędzy wysokością należności składkowych wskazanych w piśmie z dnia 04 lipca 2012r. i w zaskarżonej decyzji, ZUS wskazał, iż w piśmie z dnia 04 lipca 2012r. nie uwzględniono należności objętych postępowaniem restrukturyzacyjnym. Przy ponownej analizie konta płatnika składek, należności te – z uwagi na zawieszenie biegu terminu przedawnienia w czasie postępowania restrukturyzacyjnego – zostały uwzględnione, w wyniku czego, kwota zaległości uległa zwiększeniu.

Na rozprawie w dniu 27 marca 2013r. pełnomocnik wnioskodawców podtrzymał stanowisko wyrażone w odwołaniach. Dodatkowo argumentował, iż w związku z umorzeniem postępowania restrukturyzacyjnego, bieg przedawnienia należności organu rentowego rozpoczął, jego zdaniem, bieg od daty umorzenia tego postępowania, tj. 30 kwietnia 2004r. W związku zatem, iż obecnie termin przedawnienia należności z tytułu składek wynosi 5 lat, należności ZUS uległy przedawnieniu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Płatnik składek, W. N. był współwłaścicielem Zakładu (...) z siedzibą w J., prowadzącego działalność w zakresie projektowania, budowy i remontów baz paliwowych.

W dniu 14 listopada 2002r. płatnik składek złożył wniosek o restrukturyzację należności z tytułu nieopłaconych składek. W związku z powyższym, ZUS Oddział w L. w decyzji z dnia 11 grudnia 2002r. (odebranej przez płatnika w dniu 16 grudnia 2002r.), określił warunki restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców. Płatnik nie wywiązał się z ciążących na nim obowiązków, wynikających z art. 10 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002r. o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców. Nie przedstawił bowiem informacji zawierającej dane o bieżącej sytuacji finansowej, co uniemożliwiło organowi restrukturyzacyjnemu ocenę skuteczności realizowanego programu restrukturyzacyjnego oraz wymaganego oświadczenia o korzystaniu z pomocy publicznej. Nie opłacił także składek nieobjętych postępowaniem restrukturyzacyjnym.

W związku z powyższym, ZUS, decyzją z dnia 30 kwietnia 2004r., nr (...), umorzył postępowanie restrukturyzacyjne.

Dowód: akta ZUS – dokumentacja dotycząca postępowania restrukturyzacyjnego w okresie od 14 listopada 2002r. do 30 kwietnia 2004r.

W. N. zmarł w dniu 08 września 2007r.

Zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w Jaworze z dnia 05 marca 2008r. sygn. akt I Ns 52/08 o stwierdzeniu nabycia spadku, spadek po W. N. na podstawie ustawy nabyli: wnioskodawczyni J. N. jako żona spadkodawcy oraz

wnioskodawcy M. N. i P. N., jako zstępni wnioskodawcy po 1/3 części spadku każde z nich, którzy przyjęli spadek z dobrodziejstwem inwentarza. Postanowienie uprawomocniło się z dniem 27 marca 2008r.

W skład masy spadkowej po zmarłym W. N.weszły: spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym położonym na pierwszym piętrze w J., udział 1/2 części działki nr (...)o pow. 5a 59m², zabudowanej garażem, położonej w J., udział 1/3 w nieruchomościach położonych w J.(działka nr (...)o pow. 38m², działka nr (...)o pow. 1a 55 m²,działka nr (...)o pow. 39m²). Stan czynny spadku wyniósł 81.433,33zł, stan bierny (zaległości na rzecz ZUS i zaległości podatkowe): 22.305,48zł, zatem wartość stanu czynnego spadku wyniosła 59.127,85zł.

Dział spadku nie został przeprowadzony.

Dowód: akta ZUS -postanowienie Sądu Rejonowego w Jaworze z dnia 05 marca

2008r. o stwierdzeniu nabycia spadku,

akta ZUS – protokół spisu inwentarza z dnia 30 lipca 2012r.

Decyzjami z dnia 22 listopada 2012r. znak: (...), (...)i (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.stwierdził, iż wnioskodawcy: J. N., M. N.i P. N., jako spadkobiercy, ponoszą solidarną odpowiedzialność za zobowiązania spadkodawcy – zmarłego w dniu 08 września 2007r. W. N.z tytułu nieopłaconych składek w łącznej kwocie 30.821,61zł.

Dowód: akta ZUS – decyzje ZUS z dnia 22 listopada 2012r.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie, w odniesieniu do sformułowanego w odwołaniu żądania dotyczącego uchylenia zaskarżonych decyzji, wskazać należy, iż przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964r. kodeks postępowania cywilnego przewidują, iż w razie merytorycznego rozstrzygnięcia przez sąd sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych, sąd oddala odwołanie, jeżeli nie znajduje podstaw do jego uwzględnienia (art.477¹⁴ § 1 kpc, bądź w razie jego uwzględnienia, zmienia zaskarżoną decyzję w całości lub części i orzeka co do istoty sprawy (art. 477¹⁴ § 2 kpc). Tym samym, nie byłoby możliwe, w razie pozytywnego dla odwołującego się, uchylenie zaskarżonej decyzji – bowiem takiego rozstrzygnięcia nie przewidują przepisy regulujące postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Przechodząc do meritum sprawy wskazać należy, iż zasadniczą kwestią sporną była kwestia przedawnienia zaległości składkowych określonych w zaskarżonych decyzjach. Według skarżących, należności te uległy przedawnieniu, bowiem obowiązujący 5-letni bieg terminu przedawnienia powinien być liczony od daty umorzenia postępowania restrukturyzacyjnego, tj. od 30 kwietnia 2004r. W ocenie ZUS natomiast, należności z tytułu składek nie przedawniły się, bowiem w okresie postępowania restrukturyzacyjnego, bieg terminu przedawnienia uległ zawieszeniu.

Odnosząc się do powyższego, zwrócić należy uwagę, iż do 31 grudnia 2002r., art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.), dalej: ustawa systemowa, stanowił, iż należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, a w przypadku przerwania biegu przedawnienia, o którym mowa w ust. 5, po upływie 10 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne. Od 01 stycznia 2003r. powołany przepis obowiązywał w brzmieniu nadanym mu ustawą z dnia 18 grudnia 2002r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U., Nr 241, poz. 2074), zgodnie z

którym, należności z tytułu składek przedawniają się po upływie 10 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-5d.

Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w orzecznictwie Sądu Najwyższego, dziesięcioletni okres przedawnienia przewidziany w art. 24 ust. 4 ustawy systemowej w brzmieniu nadanym mu przez powołaną ustawę nowelizującą z dnia 18 grudnia 2002r., znajduje zastosowanie do należności z tytułu składek, które stały się wymagalne przed dniem 01 stycznia 2003r., jeżeli do tej daty nie uległy przedawnieniu według przepisów dotychczasowych (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 08 lipca 2008r., I UZP 4/08, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 02 lipca 2008r., II UZP 5/08, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 listopada 2007r., I UK 147/07, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2007r., I UK 37/07).

W rozpoznawanej sprawie bezspornie, roszczenia z tytułu składek, powstałe w 2001r. i 2002r. nie przedawniły się do dnia 31 grudnia 2002r., zgodnie z obowiązującym wówczas 5-letnim terminem przedawnienia. Tym samym, do roszczeń tych, jak również powstałych po 31 grudnia 2002r., miał zastosowanie 10-letni termin przedawnienia, określony w art. 24 ust. 4 ustawy systemowej w brzmieniu nadanym mu powołaną wyżej ustawą zmieniającą z dnia 18 grudnia 2002r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Przepis art. 24 ust. 4 ustawy systemowej został ponownie znowelizowany ustawą z dnia 16 września 2011r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz.U., Nr 232, poz. 1378). Zgodnie z aktualnym brzmieniem powołanego przepisu, należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-6.

Zwrócić jednakże należy uwagę, iż w art. 27 ust. 1 i 2 powołanej ustawy nowelizującej z dnia 16 września 2011r. wprowadzono regulację, zgodnie z którą, do przedawnienia należności z tytułu składek, którego bieg rozpoczął się przed 01 stycznia 2012r., stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym tą ustawą, z tym, że bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia 01 stycznia 2012r. Jeżeli jednak przedawnienie rozpoczęte przed dniem 01 stycznia 2012r. nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

Zdaniem Sądu, z powołanych przepisów wynika, iż „nowy”, aktualnie obowiązujący 5-letni termin przedawnienia ma zastosowanie do tych roszczeń, które powstały od 01 stycznia 2012r. Wobec powyższego, do objętych zaskarżonymi decyzjami roszczeń Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ma zastosowanie uprzednio obowiązujący 10-letni termin przedawnienia.

Nie zasługiwała na akceptację argumentacja pełnomocnika wnioskodawców, iż termin przedawnienia należności składek rozpoczął bieg od dnia 30 kwietnia 2004r., tj. od dnia umorzenia przez ZUS postępowania restrukturyzacyjnego, wszczętego na wniosek płatnika w dniu 14 listopada 2002r.

Jak słusznie wskazał organ rentowy, zgodnie z art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002r. o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców (Dz. U., Nr 155, poz. 1287 z późn. zm.), dalej „ustawa restrukturyzacyjna”, bieg terminu przedawnienia płatności należności objętych restrukturyzacją ulega zawieszeniu na okres od dnia wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego do dnia wydania decyzji o zakończeniu restrukturyzacji.

Pojęcie „zakończenia restrukturyzacji” powinno być na gruncie powołanej ustawy rozumiane szeroko, tj. nie tylko jako zakończenie postępowania restrukturyzacyjnego wskutek umorzenia należności podlegających restrukturyzacji, lecz także jako umorzenie postępowania, wobec niespełnienia warunków restrukturyzacji, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 i 3 powołanej ustawy.

Wynika to bezpośrednio z art. 21 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy restrukturyzacyjnej, którzy stanowi, że po upływie 15 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o warunkach restrukturyzacji, a w przypadku decyzji o warunkach restrukturyzacji doręczonych przed dniem 31 grudnia 2002 r. nie później niż do dnia 30 kwietnia 2004 r., z zastrzeżeniem ust. 1a i 3, organ restrukturyzacyjny wydaje decyzję o zakończeniu restrukturyzacji, w której: stwierdza umorzenie należności

podlegających restrukturyzacji, jeżeli warunki restrukturyzacji, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 i 3, zostały spełnione albo umarza postępowanie restrukturyzacyjne, jeżeli warunki restrukturyzacji, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 i 3, nie zostały spełnione.

W rozpoznawanej sprawie decyzją z dnia 30 kwietnia 2004r. nr (...) organ restrukturyzacyjny umorzył postępowanie restrukturyzacyjne wszczęte na wniosek płatnika składek z dnia 14 listopada 2002r. z uwagi na niespełnienie przez niego warunków określonych w art. 10 ustawy restrukturyzacyjnej. Tym samym, bieg terminu przedawnienia roszczeń objętych restrukturyzacją uległ zawieszeniu na okres od dnia wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego, tj. od 14 listopada 2002r. do dnia wydania decyzji o zakończeniu restrukturyzacji, tj. 30 kwietnia 2004r., zgodnie z powołanym wyżej art. 14 ust. 3 ustawy restrukturyzacyjnej. Okres zawieszenia biegu terminu przedawnienia należy zatem „wylączyć” z 10-letniego okresu przedawnienia, który, zdaniem Sądu, ma zastosowanie do roszczeń organu rentowego określonych w zaskarżonych decyzjach.

Wyłączeniu podlega także okres od dnia śmierci spadkobiercy W. N. do dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku, tj. od 08 września 2007r. do 27 marca 2008r. Zgodnie bowiem z art. 24 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998r. o ubezpieczeniach społecznych (Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.), bieg terminu przedawnienia należności, o którym mowa w ust. 4, ulega zawieszeniu od dnia śmierci spadkodawcy do dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku (...), nie dłużej jednak niż do dnia, w którym upłynęły 2 lata od śmierci spadkodawcy.

W świetle powyższych rozważań, uznać należało, iż – wbrew twierdzeniom pełnomocnika wnioskodawców – roszczenia organu rentowego z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, FP i FGŚP za okres od maja 2001r. do marca 2004r. nie uległy przedawnieniu.

Przechodząc do merytorycznej oceny zasadności zaskarżonych decyzji, wskazać należy, iż W. N., jako płatnik składek, na podstawie art. 46 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585) zobowiązany był do obliczania, rozliczania oraz opłacania w terminach określonych ustawą, należnych składek za każdy miesiąc kalendarzowy. Odpowiedzialność spadkobierców za zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne wynika z art. 98 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005r., Nr 8, poz. 60), który na podstawie art. 31 i 32 ustawy systemowej ma zastosowanie w niniejszym postępowaniu. Zgodnie z powołanym przepisem, do odpowiedzialności spadkobierców za zobowiązania składkowe spadkodawcy stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego o przyjęciu i odrzuceniu spadku oraz o odpowiedzialności za długi spadkowe.

Zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w Jaworze z dnia 05 marca 2008r. sygn. akt I Ns 52/08 o stwierdzeniu nabycia spadku, spadek po W. N. na podstawie ustawy nabyli: wnioskodawczyni J. N., jako żona spadkodawcy, oraz wnioskodawcy M. N. i P. N., jako zstępni wnioskodawcy po 1/3 części spadku każde z nich, którzy przyjęli spadek z dobrodziejstwem inwentarza.

Z zebranego materiału dowodowego wynika, iż spadek został przez spadkobierców przyjęty z dobrodziejstwem inwentarza, a dział spadku nie został przeprowadzony. W takiej sytuacji, do odpowiedzialności spadkobierców za długi spadkowe mają zastosowanie art. 1031 § 2 oraz art. 1034 § 1 kodeksu cywilnego. Zgodnie z pierwszym z powołanych przepisów, w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza, spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku. Powyższe ograniczenie odpowiedzialności odpada, jeżeli spadkobierca podstępnie nie podał do inwentarza przedmiotów należących do spadku albo podał do inwentarza nie istniejące długi. Zgodnie natomiast z art. 1034 § 1 k.c., do chwili działu spadku, spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe. W takiej sytuacji, jeżeli jeden ze spadkobierców spełnił świadczenie, może on żądać zwrotu od pozostałych spadkobierców w częściach, które odpowiadają wielkości ich udziałów.

Trafnie organ rentowy wskazał, iż spadkobiercy ponoszą za wskazane długi spadkowe odpowiedzialność solidarną. Jak bowiem wskazano wyżej, dział spadku po W. N. nie został jeszcze przeprowadzony, zatem zgodnie z art. 1034 § 1 k.c. odpowiedzialność spadkobierców za długi spadkowe jest solidarna.

Prawidłowo także wyliczył organ rentowy, że należności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych zmarłego w dniu 08 września 2007r. W. N. wynoszą 30.821,61zł. Jak wskazano wyżej, wartość stanu czynnego spadku po W. N. wyniosła 59.127,85zł. Jest ona zatem wystarczająca na pokrycie zaległych należności składkowych.

Odnosząc się natomiast do wskazywanej w odwołaniach różnicy pomiędzy wysokością należności składkowych wskazanych w piśmie z dnia 04 lipca 2012r. i w zaskarżonej decyzji, zwrócić należy uwagę, iż – jak wyjaśnił ZUS w odpowiedzi na odwołanie - w piśmie z dnia 04 lipca 2012r. nie uwzględniono należności objętych postępowaniem restrukturyzacyjnym. Przy ponownej analizie konta płatnika składek, należności te – z uwagi na zawieszenie biegu terminu przedawnienia w czasie postępowania restrukturyzacyjnego – zostały uwzględnione, w wyniku czego, kwota zaległości uległa zwiększeniu.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności, Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kodeksu postępowania cywilnego, oddalił odwołanie wnioskodawców J. N., M. N. i P. N. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 22 listopada 2012r. znak: (...)(...)i (...).